

Nemzeti Társalkodó.

December' 22-dik napján 1832.

Laczkó * haszonnal járt a' városban.

A' nyargalás által megbomlott szekerét igazgatta Laczkó, míg a' városon kívül várta András bátyját, ki megérkezvén így szóla: ugyan hová a' tatárokba nyargalál te Laczkó, mintha éppen a' világból akarsz vala kifutni?

L. Hogy ne nyargalnék András báty' mikor úton út félen mind csak a' sok vám-kérést hallom? még azután hogy elindúltam akarának egy vámot venni.

*) Czelomat, mely észbe-juttatás (N. Társ. 1832. első fél eszten. 2. szám.) figyelem-gerjesztés vala, el érvén (l. N. Társ. 1832. másod-fél eszt. 14. 15. és 21 számját) az egyes e nyomtattatása által; azért most ennek nyomtattatásheli használatától megszűnök, és tarsul állok I. F. és olvasó társai, 's B. és F. N. Társalkodó olvasójához (lásd a' fenn említett számokat) inkább hajolva csakugyan I. F. mint B. és F. jegyeihez, mert kéz-írásunk' egyik fő késleltetője most is a' pontok, és vonások felrakása. Kezdjük-még tehát, hagyjuk ki kéz-írásinkból a' kettős betűket, 's írjunk helyettek egyeseket; az ellenkező vélekedésük maradhatnak a' régi írás-mód mellett; az idő mutatandja-meg melyik félnek ad igazat, az ilyenekben is minnyájunk közbirája, a' Nemzet. — Az író.

A. Nem vámot kért az, a' kitől te elfutottál. Osztán ha azt kért volna is, azt gondolod hogy a' törvény előll elfuthatsz? nem úgy adják azt öcsém, láttam én olyat is, a' ki négy lóval hintóval akart elfútni a' tartozás előll, mégis utól-érte a' törvény. Tedd meg a' mivel tartozol osztán ne félj, ne fuss senkitől. Nó de haladjunk mert dél eltölt.

Szép őszi napok járván, az út jó volt, és a' hól máskor tengelyig ért a' sár, ott most vállra vetett ostorral löcshez kötött gyep-lővel friss szántások, vagy zöldült vetések között akadály nélkül repültek útasink, apró gyors lovaik után sebessen peregven könnyű fakó szekereik, úgy hogy alkonyodottkor a' H. — i hágó tetején jártak. — Rogyogott már a' vacsora csillag, alatt a' völgyekben füst felleg borongott a' falak felett, nyugotra pirossan tündöklött a' lehaladott nap esthajnala, melynek világánál Gecző-ék, az előttök közel fekvő erdőbe siettek éjjeli szállásra. Míg Laczkó a' lovakat kifogta, 's az erdőbe csapta, az alatt Gecző András tüzet rakott, 's ennek majd melléje heveredven mind ketten elköltöttek vékony, de jóízű úti vatsorájokat. Laczkó étel közben, 's az után is vámról, városról, könyvről, pénzről, 's sok egyébféléről tudakozódott bátyjától; az után gondolatokba merülve elhalgattott, majd ismét új kérdéseket tett. Felelt az öreg a' hogy tudott, világosítgatott, magyarázott, de Laczkó még sem értett mindent úgy, a' hogy kívánta volna. Homloka

ránczokba szedődött, ábrázatján a' figyelem' 's fontolás' vonásai mutatkoztak. Semmit sem szólva feküdt-le éjjeli nyugalomára Gecző András, kit nem sokára követett Laczkó is. Útasiuk párnája azon vállakon függő kis bőrös tarisznya, melybe fáradozásaik kicsiny bérét tették vála, derekaljak a' lehullott sárga levelekkel terített föld, takarójok, a' jámborok oltalma, csillagos ég volt.

Nó Laczkó, kérdi réggel Gecző, mit álmadtál az éjjel?

L. Azt András báty', hogy eddig haszon nélkül töltöttem-el az essős napokat, de ez után ezeken szekrényt szekeret csinálók, addig hát nem nyugszom, még faragó eszközök-re öszvé nem szerzem a' pénzt; ha két sustakom marad is, egy szekér fa' árából, úgy is hordok fát a' városba mikor hasznosabbat nem dolgozhatom, ezzel is odább leszek. De mondja-meg ked nekem, hogy ha én a' hídat elkerülöm, 's a' vizen menyek, úgy is kell é vámot fizetni?

A. Úgy nem kell Laczkó, de félek hogy úgy bajt, kárt csinálsz magadnak.

L. A' semmi sem. Bajjal szerzik látom a' pénzt, jól mondotta Apám uram.

Megindultak Laczkóék, 's a' Küküllőhöz értekkor Gecző András vámot adott, a' hídon ment által, Laczkó pedig a' hídon feljül gázlóba indult neki a' víznek. Életre termett fiunk az általmenet helyét oly jól választotta, 's oly ügyesen bánt a' gyeplővel,

hogy túl járt már a' víz közepén; 's még alig volt vizes első tengelye. De most egy puska roppan, 's egy le-lőtt ülő csuppan a' lovak elébe, ezek megijedve le-felé a' víz méjébe kapják a' szekeret, ez egy göbbenőben felfordul, 's Laczkó béesik a' vízbe; de kevés úzás után, ez is, a' lovak is feneket értek, 's szerencsésen kijutottak a' tulsó part-ra, hol, esmérvén Laczkó ügyességét az úzásban, mosolyogva várta a' dolog kimeneteletét Gecző András, 's Laczkóhoz kitértekor így szólott: gazdagulni siettedben megferegedél Laczkó, nints é valami károd?

L. (Szontyolodva) A' takaró-ruhámat ki kapta a' víz a' tarisznyámból.

A. Nó ládd Laczkó még is csak adál vámot.

L. Soha én András báty', az igaz rendes útból ki nem térek többé, nagy ok nélkül.

A. Ha megtudod azt tartani, hidd-el, óltsón vetted a' tudományt.

Csak ennyiből, 's nem többől állott az értelmes öreg szóbeli oktatása. Úgy nézte ő heves indulatu öcscsét, mint egy vad szirtok között tajtékozva ide 's tova csapkodó patakot, mely tisztított árokba vétetve, nagy hasznu lehet. Tettel igyekezett erőt adni, teljesedést szerezni a' jó szándéknak, 's míg lovaikat pihentették, azt adva okúl, hogy öregsége miatt már úgy sem használhatná, faragó eszközeit ajánlá Laczkónak. Ki volt most boldogabb ennél? öröm tüze szikrázott elevenen égő szeméből, sebessen fogta-bé a' lovakat, egy pillantat alatt szerette volna ot-

honn lenni, 's aligha ki nem felejtí vala számításából a' lovak' erejét; de most Gecző előll indúlt szekerevel, mondva; itt már tudod jól az útát Laczkó, maradhatsz hátul is. Hökkenve értette-el az ifjú bátyja helyes célzását, 's hátra maradt, arczán égvén a' meglepetés szemérmének egy perczben lobbanó 's csilapodó azon szép tüze, mely a' helyes okok által magát győzöttnek esmért ép lelkü ifju ábrázatját néha elborítja.

Csendesen — ügetve szaladott eléfelé Gecző, hevét magába fojtva követte öcsese. Az útmellett egy felől elterülő térben legelő tehenek között, hömbölvé lépegetett egy térdig érő lepenyőjü bika, más felől az oldalsban árendás Bükki taksásai irtogattak. A' Bükki fiatskája, a' virgoncz kis Károlyka, gyermeki módon most egerek után áskálva, majd madarak után nyargadozva, az út mellett jáczodozott. Egyszerre lármát, kiáltozást hallanak már elhaladott útasink hátok megett, 's arra felé tekintve, iszonyodással látják, hogy a' bika üzöbe vette a' gyermekét. Megállj Laczkó, kiált az öreg Gecző, fogd-ki a' Pirossat itt a' baltám, szaladj. Későlette Laczkó a' kifogást, megfordúlt szekerevel, 's tüskön bokron által sebesen vágatva neki indúl a' bikanak, mely már közeledett a' kiáltozva futó gyermekhez. Egy árkon zökken keresztül a' szekér, Laczkó baltája, szemeláttára hull, 's marad-el a' szekértől, a' bika szinte éri-bé a' gyermeket, de most ott toppan Laczkó szekerevel, 's ennek hoszsu

rúdja elejével belé hajt a' bika oldalába. A' méjen bé haladó rúd ketté roppan, bika, lovak, szekér, ember egyhalomba dülnek; de a' gyermek mentve van, Laczkó sértetlen kél fel, 's éppen ölébe szoritja a' nyakába boruló kis fiút, ki, *édes jó székely hácsi-t* rebeg szabadítójának, a' mikor ott terem ló háton az öreg Gecző is, 's öcscse segítségével elébb a' hámba bonyolódott lovakat segíti lábra, azután az egybe omlott szekeret rakogatja öszve. Most érkezik embereivel az árendás is, már csak alig bírva lihegő nagy hasát, 's bajjal lelkéndezi e' szókat: *élsz édes Károlyom, jaj be derék bika volt, két száz napszámot adtak érte.* Oh édes atyám, mondja a' kis fiú, ugyan hogy jút most az eszebe. — Hallgas? te még nem tudod honnan húll a' makk. Miért nem tudtál mellettem maradni? — Né még mozog, vegyék vérit, még el lehet adni a' húsát. — Nincs valami bajod Károlyka? — jaj de mekkora juk lesz a' bőrén. Édes jó embereim köszönöm a' mit cselekedtek a' fiamért, de bizony nagy kárt tevének, ki fordítja-meg azt nékem? — Az Isten áldja-meg kügyenteket, szól egy dolgos, hogy megmentettek ettől a' gonosz állattól, már három embert tett nyomorékká, még sem akarta az árendás úr elpusztítani.

Arend. Te! hogy mersz a' félét beszélni? Rajta, nyúljatok hozzá, itt ez a' szekér bé viszi húsát a' faluba.

A. Mi uram ez úttal elvégeztük a' magunk dolgát, 's indulunk hazafelé, ha biká-

ja árát rajtunk akarja keresni, K.—kban megtalálhat. Istentől minden jót; gyere Laczkó. Ez egy megvetésből, 's sajnálkozásból elegyedett tekintetet vetve hátra, báltya után indult, 's kevés idő múlva folytatni kézdvén útjokat Gecző-ék hazafelé, délben szerencsésen megérkeztek.

Gecző András, a' mint házához bétért, a' faragó eszközök általyételére hívta öcscsét; de ez jóságát újobban is köszönve, 's azt mondvá, hogy addig semmihez sem fog, míg szülejít nem láthatja, sebessen hajtott hazafelé, oda, a' hol ő is értett mindent, 's őtet se értette félre senki. Nyitott kapuval várták a' szeretett fiút, legelől a' Lombos nyargalt bé az udvarra, 's örvendve az esmért helynek, személyeknek, szökellve ugrándozott. Érkezett azonban Laczkó is, sebessen robogtatva bé a' kapun, 's szerető édes anyja karjai közzé szállott le szekereből, az, öreg Gecző Balás *Isten hozott édes jó fiam-ját*, egy szíves kézszerítással viszszánozva. Lovait kifogása után, a' mint hélépett Laczkó a' szobába, egy nagy bőr zacskót nyújtott által atya, mondvá: a' mi keveset hoztál ebbe tédd fiam magnak; Isten áldása után megszaporodik, csak maradj annak, a' mi eddig valál.

Itt a' havas alján már hidegre lévén fordulva az idő, égett a' kandalló alatt a' tűz, mellette káposztás fazék főtt, bőrös pecsenye süllögött, szénre volt téve a' palancsinta süttő lapos kő is, körülötte forgolódott az öreg Geczóné. A' tiszta kender-vászon abroszszal

terített asztal öt személyre volt elkészítve, kék virágu fejer mázos kancso állott rajta, tele a' környékben kapható legjobb borral, mellette kenyér, 's korondi holyagosok. Kéves idő múlva megérkezvén a' helységbeli Pappal együtt a' Dulló, kinek kedvéért ezen készületek tétettek, helyet foglalt kiki az asztalnál. A' jóízűen készített falusi ebédet még jobbízű beszélgetések fűszereztek, 's kivált az öreg Gecző, most víg kedvű, 's találós emlésségű, majd béható értelmes fordításai által, oly kedves vonszalmuyá tudta tenni a' beszéd folytatását, hogy nálánál rangosabb 's míveltebb vendégei egész megeledezőssel töltötték idejüket asztalánál. Ebéd végével jött ment, rakosgatott a' gazdasszony; Laczkó nem mozdult az asztaltól. Szembetűnő részvétellel hallgatta a' beszélgetést, de keveset szólt. Talán éppen ezért, hozzá fordul a' Dulló, 's ezt kérdi: nős nős öcsém a' városban járál, mi tetszett ott néked leginkább?

L. A' mi leginkább tetszett Tekintetes Dulló úr, abban nincs módom, pedig erősen szeretném.

G. Mi lehet az, Laczkó?

L. Szeretném ha olvasni tudnék. Sokáig állottam ott, a' hol a' könyveket árulják, 's egy ember, ki a' könyveket nézegette, oly szépet olvasott nagyon, hogy most sem felejthetem.

Ugyan mond-el édes öcsém, hadd haljuk mi az?

L. Dolgában az ember keveset hibázna,
Ha míg hozzá nem fog mindent jól megrázna.

osztán:

Hogy könnyebb a' Dunát félmarkodba venni,
Mint mindennek kedvét doldágaidban tenni.

Ha meg nem szomorítanám kedet A-
pám uram, egyet kérdenék.

G. Kérdj bátran fiam.

L. Miért nem tanítottat ked engemet
olvasni?

G. Tudtod nélkül ugyan, de szomoru
dolgot juttatál eszembe.

D. Ugyan mi az édes Gecző uram; ha
lehet segítsünk rajta.

G. Nem lehet Tekintetes Dulló úr; a'
földben nyugszik az én öt szép fiam. Ezek köz-
zül a' két ifjabbat az oskolai verések; ron-
gálások szinte nyomorékká tevék e' legifjab-
bat ezért nem mertem feladni az oskolába.

P. Szomoru dolog.

G. Azt szokták mondani, hogy a' hol-
tacról vagy jót kell mondani, vagy semmit
se: de én azzal tartok, hogy ha szólunk, i-
gazat szóljunk; mert a' hazug dicséret a'
holtaknak nem használ, az élőknek pedig
sokszor árt. Szegény néhai oskola mesterünk
jó ember volt, de tanítóvá soha se kellett
volna tenni, mert könnyen lobbant haragra,
's indulatjával nem bírt.

D. Jó a' keménykedés a' maga helyén,
de a' szelidségre talán senkinek sincs akkora
szüksége mint egy tanítónak. Még az oktalan
állatot is többre lehet tanítani szelid módon.

P. Igaz Tekintetes úr; de oskola - mes-

tereink jövedelme oly kevés, hogy nemigen enged módot a' válogatásban.

G. Ez, édes Tiszteletes uram, csekély vélekedésem szerént, egygyel több ok arra, hogy csendes természetü emberé légyen választáskor az elsőség. Nékünk köz rendü emberekül, ha szabad vélekedésemet kimondanom, sokkal hasznosabb volna, hogy mentől többen tudnánk írni, mindenek felett pedig olvasni; mint arra, hogy kettő három a' faluban egyebet is tudjon, a' nagyobb rész pedig olvasni se. Egy szelid tanító sok gyermeket édesitene az oskolához, 's ezek közzül némelyikért legalább, kapná is valami kevés jutalmát fáradságának, e' pótolná a' gyenge fizetést. Ha mi köz-rendü emberekül olvasni tudnánk, 's olyan könyvekre tehetnénk szert, melyeket minden idegen segítség nélkül, házunknál olvasva, megérthetnénk; ez által minket sok olyan dologra lehetne oktatni, a' mi nek tudásával magunknak is, másoknak is használnánk. A' mely könyvet mások magyaráznak az olyan nem igen való nekünk. Megengedjenek nekem édes Tekintetes, Tiszteletes uraim, az öreg ember bő heszédü szokott lenni, már ha belé kezdtem, csak elmondom a' mi rég lelkemen fekszik. Most a' ki csak írni, 's olvasni tud is, már szégyenli az ekeszarvát, vagy fejszét megfogni, pennája után akar élni, szinte semmiből két nád-rágban akar járni, 's hogy e' meglehessen, látják némelyik mikre vetemedik; így magának is, másnak is csak terhére van. Ha

nem volna olyan nagy ritkaság az írni, olvasni tudó köz-rendű ember, azt hiszem ritkábban lehetne e' félet látni, 's vármegyei vagy székbeli Assessorság után, olyan forma emberek, mint most némelyik, nem járnának; mert a' mit szinte minden tud, azt nem igen szoktuk nagy tudománynak tartani.

D. Meg kell engednem édes Gecző uram, hogy sok tekintetben igaza van kednek, de talán nem messze vagyunk azon időtől, a' melyben ezek másképpen lesznek; mert úgy látszik, hogy sok vagyonosabb hazánkfiaink, gyönyörüségeket kezdik találni abban, ha jövedelmeknek egy részét, a' köz-rend értelmesítésére fordíthatják.

P. Adjon a' Mindenható telyesedést a' Tekintetes úr' jövendőléseinek, de a' míg az eljönne is, nem volna kedve Gecző uramnak, hogy fíját olvasni és írni megtanítsam? én ezt örömet megtenném, 's azt hiszem, hogy kivált az olvasást hamar megtanulná Laczkó.

Nagy örömmel fogadta az öreg ezen ajánlást, de még nagyobb Laczkó, 's mindjárt meghatározott, hogy Laczkó tavaszig minden estve gyertya gyújtáskor a' Paphoz menjen tanulni. Ezzel búcsut vettek a' vendégek jó szívű gazdájoktól, Laczkót azon édes álmadozásba merülve hagyván, hogy majd, ha olvasni megtanulhat, mely sok jót szépet fog olvasni szülőji előtt, a' téli hoszsú estvéken.

A. L. Szabad Székely,

Az Észak-amerikaiak szokásai és házi élete. *)

Három asszony lépett-fel a' legújabb időben egymás után, kik távollévő 's ezért kevésbé ismeretes országokat utaztak-bé, és ott szerzett tapasztalásaikat a' világgal írásaikban közölték. Így járta-meg az úgynevezett *Contemporaine* nagy részét Egyiptomnak; *Mier Hassan Ali* angolné becses tudósításokat tett a' *Mohammedanusok* házi életéről Indiában, 's hogy ezen utazó asszonyok triása telyes legyen, egy más angol nő *Misztresz Trollope* meglátogatta az amerikai földszakaszt, 's onnan a' nyugoti nagy köztársaságos nép házi életéről 's szokásairól oly rajzolatokat hozott haza, melyekből kitetszik ezen állítás valósága: „Férjfiak mint a' költöző madár természeti ösztönből utaznak, 's az országokat és népeket madár szempontból tekintik; az asszonyok ellenben úgy utaznak mint az *Insectumok*, *microscopiumi* szemeiken kívül tapintásokat is használnak, csak lépésenként haladnak tovább, 's megtapogatnak mindent.“ *Misztresz Trollope*nak éles szeme 's találó keze van rajzolatiban; kicsiny könyve telyes elmés fecsegéssel: 's csipős megjegyzésekkel, 's minden leírások között, melyek az észak-amerikai élet felől kezünkben vannak, legelsőbb helyet érdemel. De

*) Az 23-dik szám alatt közölt darabbal össze-
függésben.

csak eddig is mehetünk dicsérésében ha igazságosok akarunk maradni; mert a' milyen éles szeme van szint oly helytelenek következtetési a' látottakból. Telyesen talál rajza szélvontatiban, de a' belső árnyéklatot nem szoros megszökéssel dolgoza-ki, csak csípős választóvízzel éteti. Angol nő ő, 's nem szűnhetik az ámérikiakat angol mértékre vonni. Úgy ment ő által a' nyugoti nagy continensre, mint sok otthon megunó földije szoktak az olaszföldre, 's az olaszokat szegényeknek, ostobáknak, 's gazembereknek kiáltják, mert nem esznek roastbeef-et, nincsenek gőz machinájik 's jól tudják csalni-el az angol aranyát. Gondolkozásmódjára nézve, mint maga megvallja, megátalkodott whig lévén, azt hitte ő hogy az atlanticumtuli köztársaságnál mindent feltalál a' mit Platótól Sieyes apátig a' legjobb országalkatról álmodtak. Ha nem képzelte is ő Jonathánt éppen vátikani Apollónak, de mégis úgy volt az felállitva szive titkos szent helyében mint egy legfelleőbb érzésekkel, legnemesebb erkölcsökkel bíró félisten; elmene tehát oda egy gőzhajón, hogy a' szabadság Bethlehemében imádjon és áldozzon. Olyan országban, hol a' státus nem adós, hol taxát nem fizetnek, hol csak az érdem ad felsőbbséget, hol minden mívelheti a' mit szive sugall, hol a' hit és vélemény szabad mint a' madár a' levegőben, képzele szerént téjjel mézzel folytak a' patakok. Azt hitte ott minden aszszony a' Gracchusok anyja, a' Congressus nemesült Cátók gyü-

lése, 's minden korcsmáros oly művelt, viselkedésben mozdulatiban, mint az angol Király czeremonia-mestere. Mind ebből semmit sem talált, semmi sem tetszett neki a' mit Ámerikában látott, kivéve az országot magát, mely leírásai szerint merő paradicsom, de az emberek kiket a' gonviselés oda helyezett, vélekedése szerint otrombák, műveletlenek, makacsok, igazságtalanok, nincs benne félelem Isten nincs tartalom emberek áránt. Sok panaszaí valóban nevetségések, 's azokat hat fő pontokba szoríthatni: 1. A' szolgáló, segédnek (helps) kíván neveztetni. 2. A' férjfiak pipáznak és köpnek. 3. Obersterek kereskednek, Májorok korcsomároskodnak. 4. Férjfiak ültökben lábaikat a' más széke hátához támasztják. 5. Urak, aszszonyók csak késsel esznek. 6. Mindenik egyesült provincia oly szemtelen, hogy az Írót „jó vén aszszonyoknak“ nevezte. De ha egy keveset gondolkozik vala Misztresz Trollope ráemlékezhetett volna, hogy saját hazájában is hasonló borzasztó visszaélések nem ritkaságok. Ott is pipáznak 's köpnek a' férjfiak, ott is vannak szabó 's serfőző parlamenttagok, ott is teméntelen régóta aszszonyok, urak csak késsel ettek, mert az ezüst villa még nem volt szokásban, 's nem csak az aszszonyokat nevezik a' szép Angliában vénnek, hanem sokszor olvastuk angol újságlevelekben a' ministereket, sőt tiszteletreméltó püspököket is vénaszszony csúfos névvel említve. Minden esetre váratinak nem volt helyes alapjok, ha csalatkozott azokban;

ő egy közönséges, dolgos köztársaságban oly udvari simaságot, csinos bánásmódot várt, milyen oly országban szokott lenni hol királyok, lordok vannak; nem szívelhette a' bókolás hajlongás hijányát oly népben mellyel, mint az Angollal, a' megelőző szolgálatra készség érzése veleszületett, 's melynél az árusok vetelkedése szükségesnek látszik, hogy vásárló-jikat megtarthassák. Ha ilyeneket várt, telyesen tévelygett a' maga szabad lelke által imádott szabadság' társalkodási munkálatiban, 's levegő várainak öszve kellett omolni, mint mindazoknak melyeknek nem az értelem hanem a' képzelődés építőmesterek. A' „segédek“ igyekezete egy lábón lenni aszszonyakkal, hathatós tanuja annak hogy Északamérikában a' köznép felsőbb fogán áll a' társalkodási graditsnak mint az angol; és borzadása a' polgári foglalatosságot űző Obesterektől, Májoroktól, annál nevetségesebb hogy éppen ez inkább a' durva republicanusok mellett harczol. A' régi Roma Fabius és Cincinnatusai sem lehetnek úgy nagy becsben, ezen szabadgondolkozásu európai aszszony előtt. Igaz nem áll az atlanticumtuli remete élete a' bársonypuha jühlegelőni flotálásból, hanem kemény és állandó munkából, 's elsőb nála az életszükség mint a' luxus. Azonban, mint mondók, az Író rajzolatai az előítélet minden balvonásai mellett is becsek, telyesek tanusággal, 's nagyon eleven képet adnak az ámerikai életről, elfogadhatni tehát vásárban árnyékoldalait is.

Konfuczius állítási

németből Schiller után.

Három szerü az idő múlása:

A' jövendő vonakodva jelen =
 Meg, nyil reptivel tűnik a' jelen,
 Rendületlen a' múltnak állása.

Senki türetlenségéért se

Szárnyitja, ha késik is, lépésit;
 Mint senki félelme, kétkedése
 Nem zabolázza elsietésit;
 Senki varázs szava, sem bánatja
 A' megállottat el nem mozdítja.

Ha szerencsésen kívánod 's bölcsön
 Átvándorlani e' földi éted,
 Fontolva tanácskozz a' jövendőn,
 Eszközül azt ne használja teted.
 Ne válaszd barátodnak a' múltót
 Ellenségednek ne az el múltat.
